

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTOR POSUZOVANÉ PRÁCE: **Atilla Vatansever**

NÁZEV PRÁCE: **Pohřební praktiky prvních zemědělců v prostoru kultury s lineární keramikou**

TYP PRÁCE: **diplomová**

AUTOR POSUDKU: **Petr Květina**

TYP POSUDKU: **oponent**

KRITÉRIA HODNOCENÍ

1. Bylo splněno zadání práce? **dobře**
2. Využití dostupných informací k tématu: **dobře**
3. Formální aspekty práce (rozsah, gramatika, úprava): **dobře**
4. Strukturování práce: **dobře**
5. Užívání odborné terminologie a stylistiky: **velmi dobře**
6. Úroveň analýzy a syntézy dat, výběr a použití vhodných metod: **dobře**
7. Byly vyčerpány hlavní problémy tématu? **dobře**
8. Zaujal student vlastní stanovisko a jak je argumentačně podpořil? **dobře**

Návrh výsledné klasifikace: dobře

Stručné zdůvodnění celkového hodnocení: Téma definované názvem "Pohřební praktiky prvních zemědělců v prostoru kultury s lineární keramikou" předložená diplomová práce značně přesahuje, a to jak z hlediska chronologie, tak i geografického prostoru. A bohužel to není přesah k dobru věci! V obecné rovině práci chybí vymezení cílů (respektive je popsáno nekonkrétně: "... uchopení procesů neolitizace a jedné z výrazných složek lidské existence, kterou je smrt a věci s ní spjaté." Většinu práce pak tvoří značně nesourodý popis pohřebních praktik v jednotlivých neolitických obdobích a to nejen ve střední Evropě, ale i na Předním východě, Balkáně, okrajově v západní či severní Evropě. Autor si přitom ukousl příliš velké sousto a jeho syntéza po pravdě za mnoho nestojí. Analytická část využívá PCA, ale opět

narážíme na stejný problém, kdy nejsou dopředu formulovány otázky, na které by analýza měla odpovědět. Autor také výsledky nijak neinterpretuje. Diskuse a závěr práce jsou tedy opět jen hodně torzovitou rešerší literatury.

Co je na práci pozitivního? Je evidentní, že studenta téma zaujalo až pohltilo a snažil se ho proto zpracovat komplexně. Je však pochopitelné, že mu nestačily ani síly, ani odborný rozhled. Evidence základních parametrů LBK pohřbů a pohřebišť je také celkem uspokojivá.

Dále bych zde upozornil na hlavní problémy, které vidím v jednotlivých oddílech diplomové práce.

Jak je možné, že u klíčové lokality Çatalhöyük jsou za hlavní zdroj informací použity staré práce J. Mellaarta a nikoliv nové početné publikace týmu I. Hoddera (např. Hodder 2011)? Proč není šíření neolitu pojednáno po stránce archeogenetiky? Nové práce přece do otázek akulturace versus migrace vnášejí dost nového světla (shrnul např. Černý et al. 2017).

Je s podivem, jak málo prostoru je věnováno LBK pohřebišti ve Vedrovicích. Jedná se přitom o nejlépe analyzovanou pohřební lokalitu LBK v Evropě, o níž bylo publikováno mnoho studií.

Proč není u LBK a SBK uvedena značně rozšířená hypotéza o vztahu pohřbů k dlouhým domům a jejich vazbě na dlouhé mohyly (např. Bradley 1996)?

Ve výčtu neolitických kultur a výčtu jejich charakteristik chybí základní synchronizační tabulka s C14 daty.

Otázka využití tzv. etnografických analogií při interpretaci pohřebního ritu v neolitu (a obecně v prehistorii) je extrémně složitá otázka. Určitě není možné stavět poznatky na třech pracích, z nichž nejmladší byla publikována před 51 lety (Ucko 1969). Tudíž pasáže diplomové práce věnované těmto otázkám jsou zcela nepoužitelné. Proč student proboha nezohledněnu alespoň elementární i když stále trochu pofiderní pravidlo, že srovnávat lze kulturně kompatibilní jednotky? Jaký význam pro neolit má uvádění analogií afrických pastevců nebo australských lovců-sběračů? Často využívaná analogie s kulturami Vysočiny Nové Guineje (snad adekvátní evropskému neolitu) není naopak použita ani jednou. Autor aboslutně opomenul, že ve funkčním vztahu mezi archeologií a antropologií došlo k vývoji a vůbec ho nereflektuje. Citovat pro problematiku pohřbů na sídlištích jako hlavní referenční zdroj práci L. Holého z roku 1956 je stejné jako vycházet při chronologii LBK jen z práce Soudského z roku 1954. Obecně mi chybí podstatné novější práce týkající se otázek interpretace pohřbů a smrti z archeologických pramenů. Např. Metcalf, P. - Huntington, R. 1991: Celebrations of Death: the anthropology of mortuary ritual. Cambridge: Cambridge University Press. Renfrew, C. -

Boyd, M. J. - Morley, I. (eds) 2016: Death rituals, social order, and the archaeology of immortality in the ancient world : death shall have no dominion. New York: Cambridge University Press. Croucher, K. 2012: Death and dying in the Neolithic Near East. Oxford: Oxford University Press. Parker Pearson, M. 1999: The archaeology of death and burial. Stroud: Sutton.

Autor často odkazuje na starověké a antické pohřební tradice. Proč ale chybí základní práce pro pohřební ritus v Egyptě, která vysvětluje podstatu rozdílu mezi chápáním smrti v archaických, starověkých a moderních společnostech a specifické situaci ve starověkém Egyptě (Assmann, J. 2005: Death and Salvation in Ancient Egypt. Ithaca and London: Cornell University Press.)

U pohřebiště Trebur (Hinkelstain a Großgartach) chybí citace nejdůležitější analýzy H. Spatz 1999.

Chyby a překlepy v citacích a bibliografii (např. Točník místo Točík, Klábková místo Kalábková, špatně uvedený vydavatel apod.

Mapy jsou obtížně čitelné.

DOPLŇUJÍCÍ OTÁZKY K OBHAJOBĚ (nepovinné):

Autor pracuje s koncepcí komunity. Bylo by dobré, kdyby vysvětlil, co tímto pojmem rozumí a jak se má komunita interpretačně k archeologické kultuře.

DATUM: 11.6. 2020

PODPIS:

